

7398

kinderen kregen vorig schooljaar vrijstelling van de leerplicht



Maarten bij Digibende in Delft, waar hij veel vrijheid krijgt om te werken aan onder meer robots, en waar hij leert programmeren en zijn muziekstijl kan ontwikkelen. FOTO BOUDEWIJN BOLLMANN

Digibende is geen school, maar voor Maarten (16) is het de perfecte plek om te leren

Onderwijs reportage • Het aantal thuiszittende leerlingen stijgt al jaren. Bij Digibende kunnen ze zich op andere wijze ontwikkelen. Bijvoorbeeld door te leren programmeren, of door een eigen schaakklok te bouwen.

Eline van Suchtelen
redactie onderwijs&opvoeding

Zijn zelfgeproduceerde single is net uit. *Zomaar* heet het nummer van de zestienjarige Maarten. Hij hoopt er beroemd mee te worden, maar als dat niet lukt heeft hij nog genoeg andere mogelijkheden.

En dat terwijl de tiener al jaren niet naar school gaat. Maarten is een zogeheten 'thuiszitter'. Hij viel uit door een combinatie van problemen. Hij is niet de enige. Het aantal kinderen dat langdurig wegblijft uit het klaslokaal, groeit al jaren.

Vorig schooljaar kreeg een recordaantal kinderen een vrijstelling van de leerplicht omdat ze op psychische of lichamelijke gronden geen onderwijs kunnen volgen. Dat aantal steeg met 306 kinderen ten opzichte van het schooljaar ervoor tot 7398. Het werkelijke aantal kinderen dat niet of nauwelijks naar school gaat ligt volgens ouderverenigingen veel hoger. Schattingen variëren van 15.000 tot 20.000 thuiszitters. Gemeenten noemen als oorzaken een tekort aan passend onderwijs en toenemende psychische problemen bij scholieren.

Als een leerling niet meer op school verschijnt, wordt Bureau Leerplicht ingeschakeld. Daar probe-

ren ze alsnog een oplossing te vinden voor de leerling om verder te leren. Soms komt er een vrijstelling, in veel gevallen ziet Leerplicht het ook een tijdje aan. Later kan er alsnog een geschikte plek worden gevonden.

Een voorbeeld van zo'n plek is Digibende, waar Maarten opbloeide sinds hij er een jaar geleden begon. In vier plaatsen – in Delft, Utrecht, het Limburgse Kelpen-Oler en Amstelveen – kunnen jongeren van 12 tot 28 jaar die het moeilijk hebben op school of al zijn gestopt, zich daar verder ontwikkelen op het gebied van ICT en technologie.

Omdat Digibende geen officiële school is, wordt het project met subsidies betaald, onder meer door geld uit de wet voor passend onderwijs en de Jeugdwet. Het ministerie voor onderwijs wil kijken of er meer ruimte kan komen voor dit soort alternatieve leerplekken.

Geen toetsen en diploma's

Bij Digibende lijkt niks op een school. Kluisjes zijn er niet en leerkrachten heten er 'vakspecialisten'. Ze helpen de jongeren met verschillende projecten. Toetsen ontbreken, diploma's ook. De lokalen zien eruit als moderne ateliers, met video-

schermen en ergonomische bureaustoelen.

Maarten volgt in Delft verschillende vakken zoals multimedia, grafisch vormgeven, game-development en programmeren, muziek,

'Ik functioneer het beste als ik werk tot ik er niet meer uitkom, en dan pas vragen stel'

'Ik heb nooit noten leren lezen, want dat gebeurde weer op een te schoolse manier'

sport en mechatronica, waar projecten aan bod komen met robots en hardware. Hij krijgt er veel vrijheid.

En dat werkt, zegt hij. "Ik functioneer het beste als ik gewoon werk tot ik er niet meer uitkom, en dan pas vragen ga stellen. Daar krijg ik

hier de ruimte voor. Ik wil nu een schaakklok bouwen om de tijden bij te houden, dat lijkt me mooi."

Maarten brengt ook veel tijd door in de muziekstudio waar hij zijn eigen nummers opneemt. Hij speelt al vanaf jonge leeftijd piano en hij zingt. "Muziek is voor mij een uitlaatklep. Ik kan er mijn emoties in kwijt. Al heb ik nooit noten leren lezen, want dat gebeurde weer op een te schoolse manier."

"Ik moet weten wat het nut van iets is", legt Maarten uit. "Je kunt mij bijvoorbeeld wel vertellen dat 1 plus 1 bij elkaar 2 is, maar dan onthoud ik het niet. Ik wil weten waarom 1 plus 1 samen 2 is, ik leer door verbanden te leggen." Hij is hoogbegaafd en leert daardoor anders dan de meeste kinderen.

Naast zijn hoogbegaafdheid had hij ook jarenlang last van een traumatische gebeurtenis op school, waardoor het klaslokaal voor hem een angstige plek werd. Het zorgde voor onrustige jaren vol wisselingen van basisschool.

Hij redde het met vele tussenposen tot en met de brugklas, maar daar ging het opnieuw mis. Naar school gaan kostte hem te veel energie. "Ik wilde het zo graag goed doen dat ik begon op te raken. Het lukte

me op een gegeven moment niet meer om er naartoe te gaan. Ik was uitgeput. Daarna ben ik helemaal gestopt."

Niks aan je hoofd

In de afgelopen jaren werkte hij drie keer per week op een kleinschalige melkveehouderij in de buurt bij een boer die hem onder zijn hoede nam. "Dat was een soort tweede opa voor mij. Ik mocht alles doen waar ik zin in had. Koeien melken, noem maar op. Ik had er altijd zin in, want het was daar vrij, lekker buiten, niks aan je hoofd. Heel rustgevend."

Hij onderhield altijd contact met de leerplichtambtenaar en het wijkteam. Zij brachten hem op het idee van Digibende. Er ontstond weer een kans om nieuwe dingen te leren. "Ik was eerst nogal sceptisch over het hele concept. Het was al zo vaak mislukt op verschillende plekken. Maar het blijkt een gouden greep."

Maarten wil misschien nog proberen om staatsexamen te doen, zodat hij straks toch een diploma op zak heeft. "Ik zou nog wel willen bewijzen dat ik dat kan. Als het met mijn muziek niks wordt, zal ik toch een keer een baan moeten zoeken. En anders kan ik altijd nog boer worden."